

GAZETE İLE YAPILAN SATIŞ İLANLARINDA
GAZETENİN HANGİ TARİHTEKİ TİRAJININ DİKKATE ALINACAĞI
(İİK. 114/II; 126/IV)

Hüseyin DEMİR (İzmir 11. İcra ve İflas Müdürü)
CEP: 0505.298.36.08

Bilindiği gibi, gerek taşınır satışlarında (İİK. 114/II) ve gerekse taşınmaz satışlarında (İİK. 126/IV) "ilanın şekli gazete ile yapılıp yapılmayacağı, icra müdürlüğünce alakadarların menfaatine en uygun geleni nazarı dikkate alınarak tayin olunur". Gerçekten; "taşınır satışları"nda 'Artırma hazırlık tedbirleri' başlığını taşıyan İİK.'nun 114/II. maddesindeki "İlanın şekli tayin olunur" şeklindeki hüküm "taşınmaz satışlarında" "Artırmanın ilanı ve ilgililere ihtar" başlığını taşıyan İİK.'nun 126. maddesinin IV. fıkrasında "114. maddenin 2. ve son fıkrası hükümleri taşınmazın satış ilanı hakkında da uygulanır" şeklindeki İİK.'nun 114/II maddesine yapılan yollama nedeniyle, aynen uygulanır.

Gerek taşınır ve gerekse taşınmazlara ilişkin açık artırma yolu ile yapılan satışlarda "ilgililerin menfaati", artırmaya fazla sayıda katılımın sağlanıp, en yüksek fiyatla ihalenin yapılmasını gerektirdiğinden, ilanın bu amacı gerçekleştirecek biçimde yapılması gerekir. Bu amaçla icra müdürü satışa konu taşınır/taşınmaz malın kıymetine, niteliğine ve özelliklerine göre "gazete ile ilan yapılmasını" uygun görmeyerek sadece "ilan tahtasına asılmak suretiyle", "belediyece ilan yapılmasına" karar vermekle yetinebilir. Kanun koyucunun, icra müdürüne "ilanın şekli" konusunda bu kadar geniş takdir serbestisi tanınmasının nedeni, ülkenin çeşitli yerlerindeki iklim koşullarını, ekonomik koşulları, her yerin özelliklerini dikkate alarak, en iyi ve en uygun şekilde satışın yapılmasını sağlamaktır.¹

İcra müdürü satışa konu taşınırın niteliğine ve değerlerine göre "satış ilanının yurt düzeyinde yayımlanan bir gazetede yapılmasına" karar verirse, bu ilanın satış talebi tarihinde (İİK. mad. 106) tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden birinde yapılması gerekir (İİK. mad. 114/II, c:2). İİK.'nun 114/II. maddesi -17.07.2003 tarihli-4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sırasında "Maddenin 2. fıkrasına eklenen cümle ile, ilanın yurt çapında yayımlanan bir gazetede yapılmasına karar verilmesi halinde, bunun ne şekilde yapılacağı düzenlenmiştir. Bu bağlamda, uygulamada tirajın belirlenmesi bakımından sorunlar çıktığından, hangi tarihteki tirajın esas alınacağı açıklığa kavuşturulmuştur" şeklindeki gerekçe ile değiştirilerek kabul edilmiştir.²

Bu suretle, 4949 sayılı Kanunla yapılan yeni düzenlemeye göre "ilanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazetede yapılmasına karar verilmesi halinde" bunun ne şekilde yapılacağı düzenlenmiştir. Bu bağlamda, uygulamada tirajın belirlenmesi bakımından sorunlar çıktığından, hangi tarihteki tirajın esas alınacağı "bu ilanın satış talebi tarihinde yurt düzeyinde tirajı en yüksek beş gazeteden biri ile yapılacağı" şeklinde düzenlenerek açıklığa kavuşturulmuştur.

Daha sonra; 5092 sayılı Kanun ile 114. maddemin 2. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan "yurt düzeyinde tirajı en yüksek beş gazeteden" ibaresi "tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden" şeklinde değiştirilmiştir.³

Böylece; tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin tespiti ile, tespite esas alınacak tarih saptanarak uygulamada ihalenin feshine yol açan

tartışmaların önlenmesi amaçlanarak, satış talebi tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ile yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin tespiti ile tespite esas alınacak tarih saptanmayarak satış ilanının uygulamadaki üst yazı ile Basın İlan Kurumuna gönderilmesi halinde herhangi bir tarihte yayınlanmasına neden olacak ve ilan yapılan gazetenin o tarihte tirajının elli binin altında kalması durumunda ihalenin feshine yol açan tartışmalar gündeme getireceği açıktır.

Ancak; uygulamada ihalenin feshine neden olan bu değişiklik genellikle yanlış uygulanarak Basın İlan Kurumu Müdürlüğüne yazılan ilan üst yazılarında "Tüm Yurt çapında günlük dağıtımı yapılan ve tirajı elli binin üzerinde olan gazetelerden birinde ilanı" şeklinde ilanın yapılması istenerek **tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin tespiti ile tespite esas tarihin yanlış saptanmasına sebebiyet vererek ihalenin feshi yolu açılmaktadır.** Oysa İcra Müdürlüklerince ve Satış Memurluklarında Basın İlan Kurumuna yazılan üst yazıda mutlaka ve mutlaka satış talep tarihi belirtilerek, satış talep tarihindeki yurt düzeyinde dağıtımı yapılan ve tirajı elli binin üzerinde olan gazetelerden birisinde ilanı istense, yasada yapılan değişikliğin amacına ulaştığı görülecektir. Nitekim Yüksek Mahkeme bir kararında; **"İİK. 114/2 maddesi gereğince ilanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde, bu ilanın, satış talebi tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile yapılacağını, İcra Mahkemesinin aksine gerekçesinin yasanın anılan hükümlerine aykırı olduğunu, ancak satış talebi itibarı ile ilan yapılan gazetenin satışı gözetildiğinde zarar unsuru oluştuğu için"** anılan eksikliğin bozma nedeni yapılmayarak hükmün onanmasına karar vererek, ilanın yapıldığı gazetenin satış talebi tarihi itibarı ile tirajının elli binin üzerinde olmasının ve yurt düzeyinde dağıtımının yapılmasının yeterli olduğunu aşağıdaki şekilde vurgulamıştır:

"İİK'nun 114/2. maddesi gereğince ilanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde, bu ilan, satış talebi tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile yapılır. İcra Mahkemesinin aksine gerekçesi yasanın anılan hükmüne aykırıdır. Ancak satış bedeli gözetildiğinde zarar unsuru oluştuğu için anılan eksiklik bozma nedeni yapılmamıştır. Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz sebeplerinin reddiyle usul ve kanuna uygun mahkeme kararının İİK'nun 366. ve HUMK.'nun 438. maddelere uyarınca ONANMASINA, 12.20 YTL onama harcının mahsubuna, bakiye 0.90 YTL harcın temyiz edenden alınmasına 12.04.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi" (12. HD. 12.4.2007 T. E.4369 K:7156)

Yine yüksek mahkeme konu ile ilgili bir kararında **"Satış ilanının yapıldığı X Gazetesinin satış talebinde bulunulduğu 26.05.2005 tarihi ile, tirajının elli binin üzerinde olup olmadığı ve yurt düzeyinde dağıtımının yapıp yapılmadığı"** belirlendikten sonra oluşacak sonuca karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddinin isabetsiz olduğuna karar verilerek, ilanın yapıldığı gazetenin satış talebi tarihi itibarı ile tirajının elli binin üzerinde olup olmadığının ve yurt düzeyinde dağıtımının yapıp yapılmadığının araştırılması gerektiği aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

İİK'nun 114/II. maddesi gereğince ilanın şekli, arttırmanın tarzı, yer ve günü ve gazete ile yapıp yapılmayacağı, icra müdürlüğünce alakadarların menfaatine en uygun olacak şekilde takdir ve tayin olunur. İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde bu ilan satış talebi tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır.

Buna göre, menkul satışlarında gazete ile ilan yapılması zorunlu değil ise de, somut olayda olduğu gibi, memur tarafından satışın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde, bu ilanın satış talebi tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden birinde yapılması gereklidir.

O halde mahkemece, satış ilanının yapıldığı "Referans gazetesinin" satış talebinde bulunduğu 26.05.2005 tarihi itibarıyla, tirajı elli binin üzerinde olup olmadığı ve yurt düzeyinde dağıtımının yapıp yapılmadığı belirlendikten sonra, oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddi isabetsizdir. (12. HD. 15.12.2009 T. E: 29893, K: 25070)

Burada düşündürücü bir husus daha var: İcra ve İflas Kanunu'nun 106. ve 110. maddelerine göre hacizli mal taşınır ise haczini izleyen bir yıl içinde, taşınmaz ise haczini izleyen iki yıl içinde satışın istenmesi ve aynı yasanın 59. maddesi uyarınca gerekli masrafların avans olarak yatırılması gerekir; aksi takdirde haciz düşer.

Uygulamada Yargıtay'ın yerleşik içtihatları doğrultusunda; alacaklıların haczin düşmesini engellemek için süresi içinde satış talep ederek çok cüzi bir avans yatırmak sureti ile hacizlerin düşmesini engelledikleri ancak İcra Müdürlüklerinin uzunca bir süre sonra satış işlemlerine başladıkları bilinmektedir. Bu uygulama ile satış talep tarihindeki tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin tespiti ile tespite esas alınacak tarih nasıl saptanacaktır? Uygulamaca ihalenin feshine yol açan tartışmaları nasıl önlenecektir?

Haczin düşmesini engellemek için yapılan işlemlerle, uygulamada ortaya çıkan boşluğun; uzunca bir süre satışına başlanmayan hacizli malın **satış talep tarihi olarak**, satış işlemlerine fiilen başlama tarihinin esas alınması halinde, uygulamada ihalenin feshine yol açan tartışmaların önlenebileceği düşüncesindeyim.

¹ KARACA, A. İcra Satışlarında İlan(Ad. D 1946/10, s: 1092)

² Bknz; 4949 sayılı Kanuna ait Hükümet Tasarısı Gerekçesi (Uyar, T. Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:6, 2006, s 9313 vd.)

³ UYAR T, İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunların Getirdiği Yenilikler, İzmir Barosu Yayını, Aralık/2005, s: 46